

БРОНЗОВІ ІДІОФОНИ ПІВДЕННОГО КИТАЮ

Чень Наньпу – пошукувач, Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. Е-mail: 70861077@qq.com

Бронзові ідіофони Південного Китаю

У статті вивчаються найдавніші бронзові ідіофони у формі барабанів, що існують з I тис. до н.е. в інструментальній культурі національних меншин південного регіону Китаю. Мета статті – увести до наукового обігу нові археологічні матеріали, здійснити порівняльний аналіз і класифікацію форм за регіональними та локально-територіальними відмінностями, сферами використання та значенням цих інструментів в духовній культурі давніх народів Південного Китаю та Південно-Східної Азії. Методологія. У статті застосовано методологію та методіку системного дослідження, що поєднують методи музичної археології з методикою інструментознавчих досліджень. Наукова новизна роботи полягає у комплексному вивченні різних типів бронзових ідіофонів та семантичній інтерпретації їх форм і декору на основі світоглядних уявлень давніх народів Південно-Східної Азії, втілених за допомогою сакральних символів та культово-обрядових сцен. Висновки. Порівняльний аналіз форм та класифікація бронзових ідіофонів дозволить визначити їх відмінності в межах існування окремих локально-територіальних археологічних культур та їх функції в ритуалах і обрядах, реконструйованих на основі давніх міфів і писемних джерел.

Ключові слова: бронзові барабани, Донгшонська археологічна культура, ідіофони, Південний Китай.

Актуальність теми. Від давніх часів Китай за історико-культурними та етнічними відмінностями розподілявся на дві частини – північну (басейн р. Хуанхе) та південну (басейн р. Янцзи). Сучасні історики розглядають ці дві області як унікальний двоєдиний регіон, де північні кордони відповідають лінії Великої Китайської стіни, а південні – хребта Наньлінь (сучасні провінції Гуансі та Гуандун). Території, що розташовані в басейні р. Янцзи вже з III тис. до н. е. населяли племена – предки сучасних народів, які тепер проживають у Південно-Східній Азії – в’єти, мионги, хмонг-кхмери, тайці та бірманці. На півдні Китаю у цих національних меншин дотепер продовжують існувати глибоко самобутні етнічні форми музичного мистецтва та інструментарій.

Рис.1. Бронзовий барабан тунгу.

Барабани *тунгу* (з китайської – «бронзовий барабан») є своєрідною візитною карткою південного регіону Китаю (рис.1). Зазначимо, що вони лише наслідують форму барабана. За міжнародною систематикою музичних інструментів Горнбостеля–Закса барабани належать до мембранофонів, тобто складаються з глиняного, дерев'яного або металевого корпусу (різних форм і розмірів) та шкіряної мембрани, натягненої на один чи обидва отвори [4, 244-246]. Бронзові «барабани», які повністю відливалися з металу, належать до класу ідіофонів і входять до підгрупи гонгів (класифікаційний код 111.241.1) [4, с. 240]. Однак у сучасному інструментознавстві на означення цього різновиду ідіофонів і надалі використовують традиційний термін «бронзові барабани».

Мета роботи – увести до наукового обігу нові археологічні матеріали, здійснити порівняльний аналіз і класифікацію їх форм за регіональними та локально-територіальними відмінностями, а також сфери використання і значення в духовній культурі давніх народів Південного Китаю та Південно-Східної Азії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В археологічних фахових часописах за 1983-1996 роки опубліковано звіти про знайдені бронзові барабани, їх короткий опис і датування [9, 10, 12]. Статті Хуан Цзянцина [13] і Хун Шена [14] присвячені вивченню та спробі класифікації бронзових барабанів, знайдених у провінції Гуаньсі. У дослідженнях, присвячених мистецтву давніх культур Північно-Східної Азії, основна увага приділяється семантичній інтерпретації зображень і сцен, вміщених на інструментах, що походять із В'єтнаму та Індонезії [2, 3]. Що стосується інструментознавчого аспекту аналізу цих музичних артефактів, то у зазначених роботах вони порушуються лише частково.

Виклад основного матеріалу. Вперше бронзові барабани «тунгу» згадуються в давніх китайських писемних джерелах та середньовічних трактатах. У китайських хроніках періоду правління династії Хань (202 р. до н.е. – 220 р. н.е.) згадуються бронзові барабани народу *мен*, який проживав на півдні Китаю. В іншому джерелі зазначається, що цей народ, а також інші, підкорені генералом Ма Юанем у 41 р. н. е., самі виготовляли інструменти [13, с. 579]. Середньовічний китайський вчений Чжоу Цюй-фей (1135–1189) подає опис форм, розмірів та декору інструментів, які він бачив на півдні Китаю в провінції Гуансі. Він також зазначає, що селяни часто знаходять барабани в землі [5, с. 222]. Далі автор пише: «... не знаю, коли їх відлито ..., можливо, в часи Трьох епох (тобто в епоху Трьох царств (220–280 рр. – Ч.Н.)» [11, с. 223]. Народи Південного Китаю дотепер зберегли технологію їх виготовлення.

В археологічних розкопках цей різновид ідіофонів вперше було виявлено у Північному В'єтнамі поблизу селища Донгшон (провінція Тханьхоа). В 1924 році в'єтнамський селянин на березі річки Ма знайшов шматки міді з орнаментами. Він продав знахідки французькому чиновнику Е. Пажо. Довідавшись про це, Французька Школа Далекого Сходу (Ecole Francaise Extreme-Orient – EFEO) доручила Пажо провести археологічні розкопки в Донгшоні. Однак Пажо був дилетантом в археології і розкопки провадив хаотично, ненауковими методами. У 1929 році археологічні дослідження очолив співробітник EFEO В. В. Голубев – французький вчений російського походження, сходознавець, археолог та історик мистецтва. За місцем перших знахідок цих артефактів, що належали до невідомої на той час археологічної культури, її назвали Донгшонською²⁸. Згодом подібні «барабани» археологи знаходили на територіях розповсюдження донгшонської культури – у Південному Китаї, Східному та Центральному Індокитаї, Індонезії та ін.

Інструмент складається з двох половинок, відлитих окремо і припаяних разом. За формою він розподіляється на три частини – верхню (округлий тимпан з плоским верхом), середню (що має циліндричну форму) та нижню (у формі конусу, розширеного до нижнього

²⁸ Донгшонська археологічна культура пізнього бронзового віку (I тис. до н.е.) існувала у тропічній зоні Південно-Східної Азії. На початку I тис. до н. е. розповсюдилася у Південному Китаї, Східному та Центральному Індокитаї. Близько VI ст. до н. е. з'явилася на Малаккському півострові, Суматрі, Яві та частині острова Калімантан. Основний центр Донгшонської культури знаходиться у Північному В'єтнамі, периферійний – у Південному Китаї.

отвору). Варто зазначити, що до перших археологічних знахідок у Донгшоні на початку ХХ ст. ці «барабани» вже були відомі європейцям. Один із них (знайдений селянами у 1682 році) описав голландський вчений Г.Е. Румфіус у роботі «D'Amboinsche Rariteitkamer» (Амстердам, 1705 р.) [2, с. 34]. Однак у той час інструмент не викликав зацікавлення. Активне вивчення цих інструментів розпочалося лише наприкінці ХІХ століття, коли культура Сходу стала об'єктом досліджень європейських вчених. У 1883 році один із «барабанів» експонувався на виставці спочатку у Відні, а згодом в Амстердамі. Роком пізніше німецький етнограф А. Мейєр опублікував роботу, в якій описав вже п'ятдесят два «барабани» [8, с. 10-22].

У 1902 році австрійський етнограф Франц Хегер описав, проаналізував та класифікував понад сто шістдесят «барабанів», які зберігалися на той час в музеях та приватних колекціях Європи й Азії [7]. За особливостями форм корпусів, розмірами, вагою, декоративними прикрасами, орнаментами та хімічним складом вчений розподілив їх на чотири типи. В інструментознавстві ці типи позначаються термінами «Хегер-I», Хегер-II», Хегер-III» та «Хегер-IV».

Перший тип (Хегер-1) є найдавнішим і вважається класичним. За формою інструмент подібний на приземкувату посудину, що нагадує котушку (рис. 2 а). Висота складає 50-80 см, а діаметр верхнього тимпану – 60-100 см. Він розподіляється на три частини: напівкруглого тимпану, що ніби нависає над циліндричної форми середньою частиною і значно розширеної до отвору нижньої. Діаметр отвору майже однаковий з плоским верхнім диском тимпана. У центрі диску тимпана знаходиться зірка з променями. По краю диска розташовано фриз із смуг з геометричним орнаментом, зображенням птахів з розпростертими крилами, фігурок тварин та окремих сюжетних сцен. Іноді по краях диску тимпану розташовані вилиті з бронзи чотири скульптурні фігурки жаб. Вони вшановувалися як тварини, що дарують дощу, особливо у спеціальних церемоніях, присвячених викликанню дощу, що супроводжувалася ударами в «барабани». На опуклій частині тимпана зазвичай зображуються рівномірно розташовані по колу шість човнів. Носова частина кожного човна має форму стилізованої голови птаха, корма – у вигляді хвоста. Між човнами знаходяться зображення риб, тварин та птахів. Циліндричної форми середня частина «барабана» прикрашена орнаментом та окремими зображеннями птахів і тварин. Екземпляри цього типу походять з Камбоджі, В'єтнаму та сусідніх регіонів .

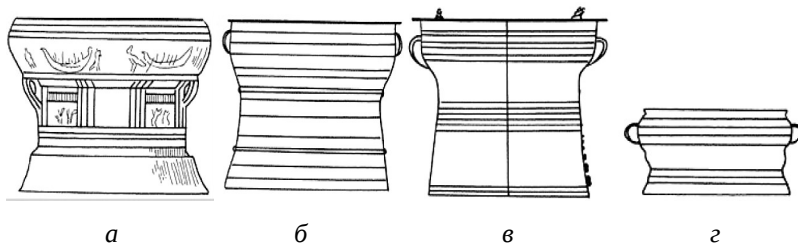

Рис. 2. Різновиди форм бронзових барабанів за Ф. Хегером.

У барабанів другого типу (Хегер-II) абрис форми є менш виразним, ніж у першого (рис. 2 б). Тимпан не надто виступає над середньою (циліндричною) частиною корпусу. Середня частина має конусоподібну форму, що плавно переходить у нижню, розширену до отвору. Декоративне оформлення цього типу «барабанів» подібне до типу Хегер-I. Екземпляри типу «Хегер-II» походять з Півдня Китаю.

«Барабани» третього типу (Хегер III) цілком відрізняються від двох попередніх (рис. 2 в). Вони є меншими за розмірами і більш витонченими за формою. Тимпан не надто розширений. Середня частина конусом плавно переходить у нижню. Декоративне оформлення тимпану не таке багате, як у «барабанів» перших двох типів. Воно складається з малюнків птахів, риб, розеток та геометричного орнаменту. У нижній частині інструмента трапляються зображення рослин та скульптурки слонів різних розмірів, розташовані (від найменшого до найбільшого) з двох боків, ближче до нижнього отвору. Найбільша кількість барабанів цього типу походять з Бірми, Таїланду і Лаосу.

Четвертий тип «барабана» (Хегер IV) є пізнішим варіантом перших трьох ранніх типів. За формою вони нагадують широку приземкувату посудину (рис. 2 г). Ледь опуклий тимпан переходить у невеликих розмірів середню частину. Абрис середньої та нижньої частини утворюють біконічну форму. Декор інструмента не дуже багатий. Деякі з геометричних орнаментів нагадують вміщені на барабанах типу Хегер-I. Екземпляри барабанів цього типу походять виключно з Південного Китаю.

Завдяки археологічним розкопкам, які інтенсивно проводилися (починаючи з другої половини XX століття) на території Південного Китаю та Північного В'єтнаму, виявлено велику кількість бронзових

«барабанів». Згідно зі звітом, опублікованим китайськими археологами у 1988 році, загальна кількість бронзових «барабанів» становила близько 1460 одиниць [10, 11]. У В'єтнамі до 1980-х рр. їх було знайдено понад 360 одиниць [9, 10].

Технологія виготовлення барабанів була надзвичайно складною і вимагала особливої майстерності й досвіду. Корпус барабана відливали у двох окремих формах, які потім з'єднували разом за допомогою припаювання. Сліди «швів» від припаювання чітко помітні на «барабанах». Окремо виливали верхній диск тимпана. Дотриматися всіх пропорцій, не пошкоджуючи зображення на поверхні корпусу та верхнього диску, було можливим завдяки високому рівню техніки виготовлення форм та заливання туди бронзи. Крім того, техніка відливання вимагає надзвичайного «відчуття» сплаву, його пропорцій, оскільки потрібно було домогтися, щоб обидві половини корпусу видавали один визначений тон. Зазначимо також, що майстри не виготовляли форми за одним зразком. Малюнки на барабанах не подібні один до одного. Кожен малюнок – це окремий витвір мистецтва, деталі якого свідчать про те, що майстер відобразив у ньому своє бачення дійсності.

Для дослідження історії давніх суспільств Південно-Східної Азії, їх духовної та музично-інструментальної культури й мистецтва, бронзові «барабани» мають надзвичайно важливе значення. Вивчаючи малюнки на бронзових «барабанах», В. Голубев першим здійснив спробу дешифрування змісту зображених на них сцен [6, с. 1–46]. Найбільшу увагу дослідника привернули малюнки на бронзовому «барабані» з м. Нгоклу. Запропонована вченим інтерпретація сюжетів сцен (на основі історичних джерел та етнографічних аналогій) дозволила скласти певні уявлення про життя давніх лакв'єтів (предків сучасних в'єтнамців). По середині верхнього плоского диску вміщено зображення сонця або зірки що має чотирнадцять променів. Навколо них розташовано 12 концентричних (від найменшого у центрі, до найбільшого з краю диска) кілець, на які нанесено геометричний орнамент (меандр) та кола. З цих дванадцяти кілець (якщо рахувати від краю диска до центру) на четвертому, шостому й восьмому знаходяться зображення людей та тварин. На шостому кільці вміщено зображення птахів та оленів, а на восьмому – птахи що літають, сидять та полюють на рибу. Серед сучасних дослідників дотепер не існує єдиної думки, яких саме птахів тут зображено. Одні дослідники вважають, що зображений птах є тотемом лакв'єтів – це

птаха лак, інші вважають, що зображений птах є чаплею або лелекою. Попри розбіжності в думках зрозумілим є те, що ці птахи мали якесь важливе значення в духовній культурі цього давнього народу. Для реконструкції певних моментів їх життя найбільш важливою є сцена, вміщена на четвертому кільці. На ній зображено поховальний обряд. Деякі елементи цього обряду дотепер збереглися в культурі міонгів – нащадків лакв'єтів. Тут зображено будинок на палях, дах якого має напівциліндричну форму і нагадує тент на човні. У будинку знаходиться людина, яка вдаряє палицею по двох підвішених гонгах. Праворуч від будинку зображено чоловіка з довгим волоссям і простягнутими догори руками, який ніби відганяє великого птаха, що летить до нього з боку будинку. За ним зображено чоловіка та жінку, що товчуть рис у ступі довгими товкачами. На верхньому кінці товкача зображено прикрасу з пір'я птахів. Поряд розташований ще один будинок на палях. Праворуч від нього знаходиться високе підвищення (настил), на якому чотири чоловіка (один стоячи, решта сидячи) довгими палицями вдаряють у чотири бронзові «барабани», розміщені на землі під цим підвищенням. Дотепер у подібний спосіб міонги з провінції В'єнфу (Північний В'єтнам) грають на цих інструментах. Праворуч від музикантів зображено сім чоловіків, одягнених у головні убори з пір'я птахів, які танцюють, тримаючи у руках зброю та музичні інструменти.

На думку В. Голубєва, сцена, зображена на четвертому кільці диску «барабана», нагадує поховальний обряд *тієу-ва* у даяків (нащадків давніх лакв'єтів) з острова Калімантан [6, 24-25]. Цей поховальний обряд триває сім днів. Спочатку споруджують і прикрашають будинок. Даякі вважають, що небіжчик буде жити в цьому будинку в раю. В середині будинку розкладають поховальні дарунки. Тіло небіжчика заносять туди у супроводі поховальної процесії. Чоловіки тримають у руках зброю, грають на музичних інструментах і виконують поховальний танець. Зброєю вони відганяють злих духів, щоб вивільнити душу померлого, здійснюючи магічний обряд, щоб злий дух-птах не забрав його душу. Одночасно з цим товчуть у ступі рис для приготування поминальної страви. Після цього у супроводі звуків «барабанів» відбувається символічна хода, що ніби переносить душу померлого у «човен мертвих», яким вона дістанеться до «Озера хмар», де знаходиться, за віруваннями даяків, рай. На думку В. Голубєва, цей обряд втілений на четвертому кільці «барабана» [6, 25].

На опуклій частині тимпана зображено шість човнів з людьми у

головних уборах з пір'я птахів і птахи. На одному з човнів знаходиться підвищення, на якому сидить чоловік з луком у руках і цілиться у цих птахів. Під підвищенням зображено бронзовий «барабан». Ніс та корма човна оформлені у вигляді голови та хвоста водоплавного птаха. За переказами, це «човни мертвих», що перевозять душі померлих до іншого світу [3,10]. В. Голубев аналізуючи сцени та композиції на інших «барабанах», дійшов висновку, що вони втілюють магічні церемонії і культові дії поклоніння духам предків та тотему-птахи, а зображені «барабани» (в човнах та свайному будинку) слугують засобом викликання цих духів під час церемоній [6, с. 27]. Зазвичай зображення людей вміщено в межах канонічного набору композицій-сцен. За своїм змістом вони є бінарними. Це особливо яскраво простежується у розміщенні цих композицій на дисках «барабанів». Подібні на перший погляд сцени (розташовані півколом навпроти одна другої) за своїм змістом ніби ділять диск на дві половини – світ живих і світ мертвих, духів предків. На одній половині диску зображені реальні моменти здійснення обряду і приготування до нього, а на другій – міфологічні сцени потойбіччя. Порівнюючи сюжетні зображення на численних «барабанах», вчені дійшли висновку, що вони є канонізованими і могли втілювати певні релігійні тексти та певних дійових осіб [1, с. 243–244]. По-суті, це одночасно і міфологічна розповідь, і обрядова сцена.

Приблизно від III ст. до н.е. на «барабанах» з'являються відлиті з бронзи фігурки жаб (рис. 3). Вони симетрично розташовані по краю диска. Кількість жаб на «барабанах» завжди є парною. Найчастіше трапляються чотири, рідше – шість, вісім та дванадцять земноводних. На думку Хун Шена, дослідника бронзових барабанів, знайдених у Південному Китаї, їх використовували в ритуалах викликання дощу. Він посилається на свідчення філософа Хань Фейя (III ст. до н. е.), вміщене у роботі «Хань Фей-цзи» [14, 70-71]. Тун Еньчжен у статті, присвяченій культовій ролі юньнаньських бронзових барабанів зазначав, що вони були символами влади та військових перемог [12, с. 9]. Вчений також уважає, що барабани мали й інше, значно глибше значення. Корпуси інструментів прикрашені космогонічною символікою, зокрема, дванадцятипроменевою зіркою, вписаною в коло. Це символ Неба, відомий з розписів на кераміці доби неоліту. Таким чином,

Рис. 3. Ритуальний барабан для викликання дощу (Південний Китай)

барабан сприймався як втілення одного з елементів космосу. Видатний філософ і послідовник Конфуція Сюньцзи (313–238 рр. до н. е.) писав: «Барабан подібний до Неба» [11, с. 255].

Отже, бронзові барабани є свідченням не лише високих технологічних навичок та естетичних смаків народу, який їх створив, але й його світоглядних уявлень, втілених за допомогою геометричних символів, птахів, тварин та культово-обрядових сцен, які несуть у собі складну, завершену розповідь про цей сакральний простір.

Література

1. Деопик Д.В. Древние цивилизации Юго-Восточной Азии. *Древние цивилизации*. М. : Мысль, 1989. С. 238-245
2. Муриан И.Ф. Искусство Индонезии с древнейших времен до конца XV века. М. : Искусство, 1981. 240 с.
3. Нгуен Фи Хоань Искусство Вьетнама. Очерки истории изобразительного искусства (под. ред. Д.В. Деопика, перевод и примечания Д.В. Деопика). М.: Прогресс, 1982. 185 с.
4. Хорнбостель Э.М., Закс К. Систематика музыкальных инструментов *Народные музыкальные инструменты и инструментальная музыка. Сборник статей и материалов в двух частях. Часть первая*. Москва: Сов. композитор, 1987. С. 229-261.
5. Чжоу Цюй-фей За хребтами. Вместо ответов. М. : Восточная литература, 2001. 534 с.
6. Goloubew V. L'age du bronze au Tonkin et dans le Nord-Annam. *Bulletin de L'Ecole Francaise d'Extreme-Orient*, 1929. Vol. 29. P.1-46
7. Heger F. Alte Metalltrommeln aus Südost-Asien. Leipzig: Kommissions-Verlag von Karl W. Hiersemann, 1902. 255 s.
8. Meyer A.B. Alterthumer aus der Ostindischen Archipel und angrenzenden Gebieten. *Königlicher Ethnographischer Museum zu Drezden. Vol. 4*. Drezden: Naumann & Schroeder, 1884. S. 10-22.
9. 中国古代铜鼓 (1988) 中国古代铜鼓研究会编 北京 文物出版社 10-12页 (Древні бронзові барабани в Китаї. Асоціація вивчення бронзових барабанів у Китаї (ZGTU). Пекін: Венву Прес, 1988. С. 10-12.)
10. 中国南方青铜器研究 (1996 一月十三日 11页 (Результати досягнень у вивченні бронзових барабанів у Південному Китаї. *Vsesvit*, 1996. 13 січня. С. 11.)
11. 荀子《荀子集释》(1954) 北京老版本 中华书局 200-260页 (Сюньцзи «Сюнь-цзи». *Зібрання давніх трактатів* Пекін: Чжунхуа шуцзюй, с. 200–260)
12. 早期青铜器 (1983) 中华书局 3 7-11页 (Тун Еньчжен Бронзові барабани раннього періоду. *Каогу сюебао*, 1983. №3. С.7-16.
13. 广西青铜器鼓考古文献 第五期 1964年578-588页 (Хуан Цзенцин Досвід вивчення бронзових барабанів, знайдених в Гуансі. *Каогу*, 1964.5, с.578-588)
14. 洪声 广西古代铜鼓研究 考古学报 1974年01期 69-91页 (Хун Шен Вивчення давніх бронзових барабанів з Гуансі. *Каогу сюебао*.1974. № 1. С. 69-91

References

1. Deopic, D.V. (1989). *Drevniye tsivilizatsii Yugo-Vostochnoy Azii. Drevniye tsivilizatsii*. M.: Mysl, 238-245 [in Russian].
2. Murian, I.F. (1981). *Iskusstvo Indonezii s drevneyshykh vremen do kontsa XV veka*. M.: Iskustvo [in Russian].
3. Nguyen, Phi Hoan (1982). *Iskusstvo Vietnama. Ocherki istotii izobrazitel'nogo iskusstva* (pod red. D.V. Deopika, perevod I primechania D.V. Deopik). M.: Progress [in Russian].
4. Hornbostel EM, Sachs C. (1987). *Sistematika muzykalnykh instrymntov. Narodnye muzykalnye instrument I instrumentsInsya muzyka. Sbornik statey I materialov v dvukh chastyakh. Chast pervaya*, Moscow: Sovetskiy kompozitor, 229-261 [in Russian].
5. Chzhou, Tsyu-Fey (2001). *Za khrebtami. Vmesto otvetov*. M.: Vostochnaya literatura [in Russian].
6. Goloubew, V.(1929) L'age du bronzeau Tonkin et dans le Nord-Annam. *Bulletin de L'Ecole Francaise d'Extreme-Orient*. Vol. 29, 1-46
7. Heger, F. (1902) *Alte Metalltrommeln aus Südost-Asien*. Leipzig: Kommissions-Verlag von Karl W.- Hiersemann.
8. Meyer, A.B. (1884) Alterthumer aus der Ostindischen Archipel und angrenzenden Gebieten. *Königlicher Ethnographischer Museum zu Drezden*. Vol. 4. Drezden: Naumann & Schroeder, 10-22.
9. 中国古代铜鼓 (1988) 中国古代铜鼓研究会编 北京 文物出版社 10-12页 (Drevni bronzovi barabany v Kytayi. Asotsiatsia vyvchennya bronzovykh barabaniv (ZGTY). Pekin: Venvu Press, 10-12 [in Chinese]
10. 中国南方青铜器研究 (1996) 一月十三日 11页 (Rezultaty dosyagnen u vyvchenni bronsovykh barabaniv u Pivdennomu Kytayi. *Vsesvit*, 13th January, 11) [in Chinese]
11. 荀子《荀子集释》 (1954) 北京老版本 中华书局 200-260页 (Syuntszy "Syuntszy" (1954). *Zibrannya davnikh traktativ*. Pekin: Zhonghua shutszyuy, 200 - 260 [in Chinese].
12. 早期青铜器 (1983) 中华书局 3 7-11页 (Tong Enzheng (1983). Bronzovi barabany ranniogo periodu. *Kaogu syuebao*, 3, 7-11 [in Chinese].
13. 广西青铜器考古文献 第五期 (1964)年578-588页 (Khuan Tszensyn (1964). *Dosvid vyvchennya bronzovykh barabaniv, znaydenykh v Guansi. Kaohu*, 5, 578-588) [in Chinese].
14. 洪声 广西古代铜鼓研究 考古学报 1974年01期 69-91页 (Khun Shen (1974). *Vyvchennyadavnikh bronzovykh barabaniv z Guansi. Kaohu syuebao* 1, 69-91) [in Chinese].

Chen Nanpu – Applicant, Lviv National Music Academy named after Mykola Lysenko, Lviv (Ukraine). E-mail: 70861077@qq.com

Bronze idiophones of South China

*The article concerns the oldest bronze idiophones in the form of drums existing since I millennium B.C. in the instrumental culture of national minorities from the southern region of China. **Purpose of the article** – to introduce new archaeological materials into scientific circulation, to perform a comparative analysis and classification of forms based on the regional and local-territorial differences, fields of application and significance of these instruments in the spiritual culture of the ancient peoples from the Southern China and Southeast Asia. **Methodology.** The article uses system research methodology and methods, which combine musical archaeology methods and instrumental research methodology. **Scientific novelty** involves the complex study of various types of bronze idiophones and semantic interpretation of their forms and decorations based on the worldview beliefs of the ancient peoples from the Southeast Asia embodied through sacred symbols and traditional ceremonial scenes. **Conclusions.** The comparative analysis and classification of the bronze idiophones allowed determining their differences within the existence of certain local-territorial archaeological cultures and their functions in traditions and ceremonies reconstructed based on ancient myths and written sources.*

Key words: bronze drums, Dong Son archaeological culture, idiophones, Southern China.

Стаття поступила до редакції 15 жовтня 2018 року.
